

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvu je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja dne 13. septembra 1882.)

Navzočih je 29 poslancev. Deželni glavar grof Thurn naznani da je došlo mnogo peticij za podporo iz deželnega zaklada, tako od kranjskega ribiškega društva, od mestne občine Kamniške za odpravo klanca v mestu, od g. Fran Schumija za izdajo njegovega „Archiva“, od dijaškega podpornega društva v Rudolfovem in občinskih uradnikov kranjskih, da bi se njihovo stanje zboljšalo, in skrbelo za nje, kadar onemorejo v službi. Vse peticije izroče se finančnemu odseku.

Predno se pride na dnevni red, naznani deželni glavar, da sta gg. poslanca vitez Gutmansthal in dr. Vošnjak stavila nujna predloga, naj se sklene poslati v imenu deželnega zbora kranjskega deputacijo k Nj. Veličanstvu v Trst, katera bi naj Njega zagotovila srčne udanosti kranjske dežele, isto tako Nj. Veličanstvu cesarici in Nj. Visokosti prestolonasledniku nadvojvodu Rudolfu in njega soprogi nadvojvodinji Stefani. Da je nujnost predlogov priznana, dokazano je s tem, da so ju vsi navzočni poslanci deželnega zbora podpisali.

Poslanec vitez Gutmansthal izjavi, da se mu ne zdi potreba utemeljevati predlog, kajti predlog utemeljen je sam ob sebi, kakor je nasvetovan.

Dr. Vošnjak pravi, da i on ne bode rabil dosti besedij za utemeljenje svojega predloga. Nobena dežela v Avstriji ne živi od Nj. Veličanstva presvitlega cesarja in presvitle cesarske rodovine toliko izredno blage podpore, kakor ravno kranjska. Zdaj ko presvitli cesar biva blizu meje, ko biva mej ljudstvom naše krvi, ponuja se poslancem vsikdar zveste kranjske dežele prilika, da izrazijo najtoplejšo udanost do Nj. Veličanstva cesarja in Njega prevzvišene rodovine, jednoglasno povdarjaje udanost slovenskega ljudstva. (Dobro! Dobro.)

Predloga se potem jednoglasno sprejmeta. Deželni predsednik g. Winkler izjavi, da radostnim

srcem vzame na znanje lojalni sklep deželnega zbora kranjskega in da se bode takoj pri Najvišjem dvoru Nj. Veličanstva upital, ali blagovoli sprejeti deputacijo kranjskega deželnega zbora. Vrš se volitev. Izvoljena sta zastopati kranjski deželni zbor dr. Vošnjak in vitez Gutmansthal, njima na čelu deželni glavar grof Thurn, kateri se zahvaljuje za njemu naročeni častni posel.

Dr. vitez Kaltenegger nasvetuje, ker nečejo slovenski poslanci ustopiti v finančni odsek (zaradi tega, ker je v njega voljen glasoviti vitez Vesteneck; opomba poročevalca), naj se koncem seje ponovi volitev štirih udov v finančni odsek. Predlog se odobri. Poročilo deželnega odbora o prenapredbi drvarnice na dvorišči bolnišnične cerkve za shrambo izroči se finančnemu odseku.

Računski sklep deželno kulturnega zaklada za l. 1881 se v dohodkih in zneskih odobri, isto tako proračun deželno-kulturnega zaklada za l. 1883 v dohodku in znesku 810 gld.

O računskem sklepu Slapške sadje- in vinorejske šole za l. 1881 poroča vitez Kaltenegger. Poročevalec pravi, naj se računski sklep odobri, vodstvo pa opozori, da za nobenega učenca ne porabi več kot 120 gld., kolikor znaša ustanova.

Dr. Vošnjak se čudi, da se vodstvu šole, ki je po varčnem gospodarstvu zadnje leto prihranilo 16000 gld., hoče neko nezaupanje izreči, ker je za učence izdalo 12 gld. več. V celej Avstriji nij nobene kmetijske šole po deželi vzdržane, ki bi veljala tako malo, namreč samo 2300 gld., od katerih daje dežela 1613 gld. 658 pa se jemlje iz deželno-kulturnega zaklada. Na Štajerskem velja kmetijska šola v Mariboru 9 do 10 tisoč gld., ista v Grunelhofu 5 do 6 tisoč gld. Namestu da bi nasvetoval finančni odsek resolucijo, da se izreče zahvala vodstvu, hoče se zaradi 12 gld., ki so se izdali zato, ker imajo učenci zdaj v šoli brano in lastno kuharico, ne kakor prej pri nekem bližnjem gostilničarji, kar je učinilo sila mnogo nedostatnosti,

izreči nekaka graja. Dr. Vošnjak nasvetuje, naj se drugi del predloga finančnega odseka opusti.

Vitez Kaltenegger pravi, da nij imel finančni odsek namena izreči kako nezaupanje. Pri glasovanju se predlog dra. Vošnjaka zavrže in sprejme predlog finančnega odseka.

Dr. Schrey poroča o proračunu učiteljsko-penijskega zaklada za leto 1883, kateri se v znesku 11.285 gld. odobri, isto tako norišnično-stavbenega zaklada v znesku 56.000 gld. Siroti Ivani Mašek se za dalja tri leta dovoli milošnja letnih 50 gld.; prošnja društva dijakov kmetijske šole na Dunaji se odbije; društvu za oskrbovanje bolnih dijakov na Dunaji se dovoli 50 gld. podpore.

Dr. Schaffer poroča, da je došlo od društva „Slovenije“ na Dunaji prošnja, da bi deželni odbor zopet, kakor prej, za dijake iz Kranjskega plačal, če k bolniškemu društvu pristopijo, letne doneske. Deželni odbor pogodil se je z vodstvom društva, da bode slednje odslej zopet od kranjske dežele sprejemalo novce in jih ne zahtevalo direktno od dijakov in nasvetuje, naj se v to svrhu dovoli 200 gld., kar se zgodi.

Dr. Schaffer poroča o prošnji občine Šmartinske pri Litiji za podaljšanje obroka za povrnitev prvega roka 5000 gld. od predplačila, prejetega za stavbo šole in nasvetuje, da se usliši v toliko, da se vplača od 1882 l. počenši do 1884 l. v treh rokih.

Poslanec Svetec nasvetuje, naj bi se dovolilo še jedno leto dlje, ker v tem času se konča pravda zaradi zidanja, a njegov predlog se ne sprejme in odobri predlog dr. Schafferja. Prošnja vdove stavbenega svetnika Marije Ulrich za miloščino se odbije, isto tako prošnja tukajšnjih realkinih služabnikov za petletnice.

V finančni odsek, v katerega pa slovenski poslanci ne volijo, (nazival jih je baron Apfaltrern „Verstockte Ständer!“) bili so izvoljeni: dr. Zavinsk, vitez Gutmansthal, baron Taufferer in bolni (!) Lašan.

LISTEK.

Notranja delavnost Petra Velikega.

Po Solovjevu in drugih spisal J. Steklasa.

(Konec.)

Čeravno je sprejemal Peter rad izkušene in darovite ptujce v službo, vender je le prva mesta v upravi dajal Rusom in še le nižje službe so dobivali inostranci. Med poslednjimi je Peter posebno tri povzdignil in odlikoval: Ostermana, Brjusa in Miniha. Baron Osterman je bil izvrsten diplomat ter je mnogo koristil svoje nove domovini; njemu se je imel zahvaliti Peter za ugodne pogodbe ništadskega mira; po mnenji Petrovem se nij Osterman nikdar motil v diplomatičnih poslovi; ali s krasnimi umstvenimi darovi je Osterman zjedinił dvojezičnost, potuhnenost, nerazboritost pri izbiranju sredstev za dosego svojih ciljev. Manje nego Osterman nadarjeni grof Brjus pa se je odlikoval z npravstvenimi čednostmi, katerih nijso mogli sovrstniki dosti nahvaliti; on je

bil načelnik pri topništvu, sodeloval v vseh večjih bitkah ter bil smatran za najbolj učenega človeka v Rusiji. Minih je stopil v rusko službo še le l. 1721. Peter mu je izročil delo pri kopanju ladoškega kanala a l. 1724 je mogel reči: „Trudi mojega Miniha so me naredili zdravega.“

Med prvimi velmožmi Petra Velikega, v broju prvih Andrejevskih vitezov je bil hetman maloruski Mazepa; mi smo videli, kako je on skončal na svojem poprišču. Izdajstvom Mazepinim je bila rešena sudbina atamanstva maloruskega v duhu Petrovem, ki je začel od zdaj postopno pripravljati njegovo razdevo. Skoropadskij, človek nesposoben, je bil tak hetman, kakoršnega je potreboval Peter pri svojem podvzetju, t. j. on je bil senca hetmana. Da se od strani vsako izdajalstvo od strani hetmanove in vsaki upor proti hetmanu, bil je postavljen zato velikoruski činovnik na hetmanskem dvoru, da upravlja s hetmanom o vsem v sovetu. Drugi važen korak k zjedinenju Malorusije je bil ta, da so postajali Velikorusi posestniki v Malorusiji; Skoropadskij je namreč podaril nekoliko posestev Menšikovu in Ša-

firovu. Isti Skoropadski je dal po želji carjeve svojrodočnjaku za ženo Velikorusu Tolstemu, in zet hetmanov je dobil Nježinski polk; — tretji korak: Velikorus je postal polkovnik Maloruski. L. 1722 je bila urejena maloruska kolegija: naloženo je bilo tudi, da ima biti pri hetmanu brigadir Veljaminev in šest štabnih častnikov. V istem letu je umrl Skoropadski a naslednik mu nij bil izbran za tega delj, ker izdajstva poprejšnjih hetmanov, kakor je objavil vladar, ne dopuščajo hiteti pri važnem delu volitve, kajti potrebno je čisto vernega in poznatega človeka najti.

15. Prestolonasledstvo. Peter je zapustil za soboj mnogo znamenitih ljudi, s katerimi se bomo še dolgo in pogostoma v sledečji historiji srečevali; ali koga je on zapustil mesto sebe v svojej novej državi? Mi smo videli, da odgoja, katero je sprejel Peter, nij činila njega sposobnim za družinsko življenje, a žena njegova Evdokija Fedorovna nij bila v stanu odučiti ga njegovih navad ter ga privezati na družinsko življenje, vsled česa je morala nastati ločitev ter nasilno postrizenje Evdokije.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. septembra.

Nj. Veličanstvo je bilo v Gorici z vsem navdušenjem sprejeto. Županu je na njegov pozdrav odgovoril: „Prav rad sem prišel zopet v Gorico, spominjate se lojalnih čutil, katera Mi je ljudstvo vedno izkazovalo, čutil, katera tudi Vi zopet podarjate. Zahvaljujem se Vam pristoječe za to in Vam ob enem zatrjujem živo Svoje zanimanje, ki ga gojim za Gorico“. — Te besede prouzročile so velikansko vris radostnih vsklikov.

Vodja avstrijskih Srbov, znani **Svetožar Miletić**, bivajoč v Novem Sadu, zbolel je na duhu.

Pošne hranilnice uvele se bodo z dnem 1. januarja p. l. v življenje. Ministerski svet hoče v prihodnji seji ukreniti pot uvedanju. Trgovsko ministertvo bode dalo tiskati male brošure o bistvu, pomenu in koristi takih hranilnic v vseh državnih jezikih, katere bodo raznašali listonoše.

Vnanje države.

V **Draždanih** zboruje od sobote sem „internacionalni kongres v obrambo nežidovskih interesov“. Predseduje mu p. l. Bredov, namestnik njegov je ogrski poslanec Ivan pl. Simonyi. Govorili so Istoczy, dr. Hentschel, Pinkert, Stöcker in dr. — Sprejele so se z vsemi glasi proti jednemu pastorku de la Roisledče these: — 1. Sedanji položaj židov je za nje in za vsa kulturna ljudstva nevaren, za marsikak narod uže sedaj uzrok materialnega in duševnega propada. — 2. Židovsko vprašanje, dasi obstoječe v različni rodú in vere, vendar nij samo versko ali narodno vprašanje, nego univerzalno vprašanje kulturhistoričnega, političnega, socialpolitičnega in versko pravne pomena. — 3. Upliv židov, neprimeren ni njihovem številu ni večji nadarjenosti obstoji v brezobzirnej, da večkrat brezvestnej pridobitvi in uporabi premoženja, v sovraštvu do krščanskega državnega in družbinskega življenja in v pomanjklivosti naših sedanjih političnih in družbinskih odnosov. — 4. Po svojih razmerah so židje nesposobni biti organičnim delom krščanske države. Reform-židje, dasi se v posameznem razlikujejo, vendar nijso izvzeti, temveč so s svojim potezanjem, nadvladati in razkosati krščanska ljudstva, še nevarnejši — 5. Emancipacija židov je v protislovju z bistvom državne ideje; uradne službe nijso za žide, tako tudi ne učiteljske na krščanskih šolah. — 6. Moderno židovstvo je v tem času, ko je razpor mej delom in kapitalom narastel uže do rovarstva, socialna nevarnost prve vrste. Finančna moč židov ovira samostojni razvitek države; njihov upliv na obrtnijo s posredno kupčijo je uzrok marsikake ljudske bede. — 7. Vse te težave, ki jih uvede židovsko mišljenje v obrt in kmetijstvo, naj se zaprečijo s postavodajstvom. Kristjani naj bi tržili in občevali samo s kristjani. — 8. Le z zatajevanjem krščanske ideje in narodnega mišljenja v državnem življenju in zakonodajstvu prišla so krščanska ljudstva v odvisnost od židov; le s posebnim poudarjanjem tega se zamorejo zopet rešiti njih upliva. Zatorej se prosijo vlade in zakonodajske korporacije, da bi prevzele državnoopravno inicijativo in ljudstvo spodbujale, da bi ono goječ krščanski duh, s spodbijanjem židovskega duha v literaturi in časnikarstvu, v državnem in družbinskem življenju, branilo in ohranilo si vsakemu narodu potrebno posebnost in prostost.

Ali Petru je porodila Evdokija sina Alekseja l. 1690. Do 9. leta je ostalo dete pri materi nezadovoljneje z možem, ki je bil doma redek pa tudi ne prav vesel gost: razumljivo je, da ta okolnost nij mogla razviti v Alekseju čuvstvo ljubezni do očeta. Potem je mati bila oddaljena v samostan, Peter pa je kakor poprej tako tudi zdaj bil doma redek gost ter je pozabil čisto na odgojo svojega sina, ki je bil nadarjen ter prav rad čital posebno duhovne knjige. Najraje se je tudi razgovarjal z duhovni o cerkvenih stvarih, o historiji in literaturi cerkvenej. Kakor se često dogadja, se sin nij vrgel v očeta, nego v deda ali pradedu, ter nij imel nič od one neutrudljive in hitre fizične delavnosti, s katero se je Peter odlikoval. Ali Peter pa je naročito tako delavnost smatral za neobhodno za dovršitev po njem započete dela; naročito tako delavnost je zahteval od svojega naslednika. Le-to zahtevanje, protivno naravi Aleksejeveje, ga je razdraževalo, ogorčevalo vse bolj in bolj, ter vzbujalo v njem vsaki dan večjo mržnjo proti delavnosti očetoveje, proti vsem novotarijam, v ime katerih je Peter zahteval od svojega

Viadi držav **Kolumbija** in **Venezuela** prosili sta kralja španjskega, da bi posredoval v prepiru, ki je nastal mej njima.

Dopisi.

Iz Mozirja 12. sept. [Izv. dop.] Čestiti bralec naj mi ne vzame v zlo, ako najde v naslednjem nekoliko reči, ki bi znabiti bile boljše zamolčane, ali pa kak preoster izraz; pa pomisliti je treba, ako ima človek z gnjilobo opraviti, ne more imeti rokov in rokov, ampak zavihati si mora še rokave, da si poleg rok obleke ne onesaži. In zavihane rokave bode treba še na dalje imeti, dokler ne iztrebimo in se ne očistimo tega, kar se je po sili k nam importiralo in kar se še tu pa tam mej nami samimi nahaja gnjilega. To pa uže zavoljo tega ne bode tako lahko, ker imajo ti izmečki v znanem prusko-nemškem gnezdu svojo podporo; poprijeti se bode torej prav krepkih sredstev, ter se ogibati v prvej vrsti vsacega kompromisa. Paziti se bode moralo tudi, da bojevanje nikakor ne postane mlačno. Bolj ko smo miroljubni in prizanesljivi, tembolj zraste tej sodrgi pogum, s tem večjo surovostjo nas napadajo. V resnici pa ne vem, zakaj bi tukaj na domačih tleh si pustili s prstom pod nosom ribati?

Tako je tukajšnji podučitelj Franc Reibenschuh, katerega lastnosti so se uže nekokrat v „Slov. Narodu“ svetu odkrile, postal sedaj še mnogo ljutejši; napada in grize okoli sebe, da bi znabiti bilo koga groza, ako bi se ga v resnici kdo bal. Mož je zelo vroče krvi in male hladilne poskušnje v „Slov. Narodu“ nijso izdale nič. Treba torej bolj krepke douche-kopeli, da se vročerkvnežu glava do čistega ohladi. Opozarjamo slavni deželni šolski svet, posebno pa gospoda nadzornika, na sledeče dogodbe, s katerimi je le nekoliko Reibenschuhovo življenje načrtano.

Kadar le mošnjica dopusti, gre iz šole golglav čez cel trg v pivarno piva pit. Vsakdo vé, da se človeku posebno ob 10. uri dopoldne „vrček“ kaj dobro prileže; čudili smo se pa vendar, zakaj je le učitelju Reibenschuhu dovoljeno otroke same puščati v šoli in zahajati v gostilno, prejšnjim učiteljem se to nikakor nij dopuščalo. Po zimi jednokrat, ko je ravno imel „geld-tag“, napravi izlet nekam, ter se vrne drugi dan ves „navdušen“ in blaten (se je uže večkrat zgodilo) domov. Se ve da, „Katzenjammer“ bil je velikansk, šole nij mu bilo mogoče opravljati. Otroci veseli, da nij šole, pa so po ulicah drsali, vpijoč: „učitelj so pijani, šole nij, juhej!“

Kaj ne, dragi čitatelj, to ti je uzor učitelja! Stariši morajo biti v resnici deželnemu šolskemu svetu hvaležni, da jim je poslal učitelja tako izglednega obnašanja.

Na Rešnjega Telesa dan bila je vsikdar pri nas navada, da je učitelj otroke vodil pri procesiji. To pa Reibenschuhu nikakor nij bilo po volji, nij torej šel z otroci in ko ga nekdo zavoljo tega interpelira,

odreže se z besedami: „ich werde keinen Nachtschwärmer abgeben.“ (!!) Tako gospodine, ako po cele noči za deklinami lazite in vas fantje po vaseh okolo podé, nij to pri vas nobena „Nachtschwärmeri“, ampak le tedaj, kadar bi morali storiti svojo dolžnost!

H koncu mi je zabeležiti še čin, ki bi bil bolj umesten v životopisu kacega Rinaldo Rinaldinija, kakor pa navadnega ljudskega učitelja. Pozno v noči pridrvi s tremi pajdaši k samotno stoječej gostilni okoliškega župana. Vsi skupaj začnejo strahovito udrihati po vratih in oknih ter kričati: odprite! Ker po naključji ravno gospodarja nij bilo doma, so ženske, vse v strahu, vrata nazadnje vender le odprle, ker nijso hotele imeti stritih. Ko prihrujejo v vežo, grmijo Bog ve kaj iskat v podstrešje. Ženske in otroci, misleči, da so prišli razbojniki, kričali so, da je bilo joj! Nazadnje so se ti ponočnjaki vender spamtili, ter nehali rogoviliti po hiši. Gospodar hotel je pozneje Reibenschuha tožiti, pa je to na prošnjo družih opustil.

Čudil se bodeš, dragi bralec, kaj tacega slišati in radoveden bodeš vprašal: ali gospod nadzornik Ambrožič, ki posebno narodnim učiteljem prav zvesto na prste gleda, za vse to nič ne vé? Teško, da bi mu to ne bilo znano, pa Reibenschuh je jeden „von unsere Leut“ in „darum, Bauer, das ist was anderes“.

—k—

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega

12. septembra.

Navzočnih je 19 odbornikov. Župan izjavi, da deželna sodnija v Ljubljani v dopisu naznanja, da se pravosodno ministertvo nij moglo ozirati na protest mestne občine, naj se poslopje za porotne obravnave ne zida tik jetnišnice na Žabjaku in da se je zidanje uže pričelo.

26. pešpolk veliki knez Mihael ostavil je danes Ljubljano in g. polkovnik Apel naprosil je župana, naj v mestnem zboru sporoči zahvalo celega polka ljubljanskim prebivalcem za mnogo prijaznostij, katere so se polku za njegovega bivanja v Ljubljani izkazale. Župan vabi mestne odbornike, naj se sprejema domačega polka baron Khun št. 17., kateri pride jutri ob 9. uri zjutraj v Ljubljano, mnogobrojno udeleže.

Šest novo sprejetih meščanov stori obljubo, vsi v slovenskem jeziku.

Dr. Zarnik stavi nujen predlog, naj mestni zbor sklene, da pozdravi deputacija ljubljanskega mesta Nj. Veličanstvo presvitlega cesarja o priliki Njegovega bivanja pri slavljenji 500letnice združenja Trsta z Avstrijo, kot zastopniki sorodne dežele v Trstu. Predlog, pravi dr. Zarnik, spada v dve točki, da se obrne mestni zbor s prošnjo do g. deželnega predsednika, naj poizve, ali blagovoli Nj. Veličanstvo vzprejeti deputacijo ljubljanskega mesta in da se ista voli iz treh udov mestnega zbora. Nujnost predloga se odobri jednoglasno.

sina, da bi spremenil svoj značaj. S to neslogo med prirodo sinovo in zahtevanji očetovimi so se hoteli okoristiti ljudje, katerim se tudi iz raznih uzrokov nijso dopadali zahtevi Petrovi in njegova podvzetnost. Aleksija so okrožili privrženci starine; v razgovorih z njimi je bil sin tako zadovoljen, kakor nekda oče z razgovori Leforta in njegovih drugov.

Pri takej nagnjenosti k starini, moral se je Aleksej l. 1711 oženiti s princeso Sofijo Braunschweig-Wolfenbüttelsko (ali bolje Blankemburško), ki je ostala pri svojej luteranskej veri. Sloge med možem in ženo nij bilo; Peter se je zato srdil na samega sina. Sofija je umrla v oktobru leta 1715, ostavivši dvoje otrok — sina Petra in hčer Natalijo. Peter uvidivši, da se mu poslednje sredstvo pridobiti sina za novotarije nij posrečilo, napiše Aleksiju sledeči list: „Skrb o bodočem mi odvzimalje radost mojo o nastojecih naših uspehih, ker vidim, da ti zanemarjaš vsa ona sredstva, katera bi te mogla storiti sposobnim carstvovati za meno. Nesposobnost tvojo nazivljam jaz samoglavnost zato, ker se ti ne moreš izpričati o pomanjkljivosti razuma in telesne

jakosti. Mi smo samo vsled vojskinih podvzetij povzdignili se iz poprejšnje tmine, dali vediti o sebi drugim narodom ter jih prisili nas ceniti; a ti o vojskinih uredbah nočeš nič slišati. Ne želim od tebe činov, nego volje. Jaz sem človek ter bom umrl: komu hočem zapustiti po meni zasajeno in tudi uže odraščeno delovanje? Če se ne spremeniš, vedi, da te bodem izključil od nasledstva, kajti meni nij bilo žal za mojo domovino in za moje podložne niti moje lastno življenje žrtvovati, pa da bi mi tebe žal bilo?“ Carevič je nato odgovoril, da je on nesposoben za vladu ter se zatorej zaklinja, da ne misli na prestol. Peter je odgovoril, da ne drži nič od njegove zakletve, nego da mora, če ne spremeni svoje narave, postriči se za mniha. Carevič je odpisal, da se želi postriči. Ali Peter je odlašal to neugodno stvar. Odpravlja se na potovanje početkom l. 1716 je dal Peter sinu šestmesečni odlog za razmišljanje. Ker pa nij dobil o pravem času odgovora, pisal je Peter sinu, zahtevaje konečno rešenje, in če misli svoje ponašanje spremeniti, da pride k njemu v inozemstvo. Carevič je odpisal, da pride ter je v istini

Dr. Suppan dvomi, da bi se vzprejela ljubljanska deputacija, ker se, kakor poročajo časniki, nij vzprejela deputacija dalmatinskega deželnege zbora, katera je hotela pozdraviti cesarja.

Dr. Zarnik odvrne, da to ne vpliva čisto nič na njegov predlog. Ljubljanska deputacija prihaja iz sosedne, po jeziku sorodne dežele Kranjske in letošnje praznovanje 500letnice Trsta je v nekem zgodovinskem soglasju s praznovanjem 600letnice združenja kranjske dežele s Habsburško rodovino, katero se bode obhajalo prihodnje leto. Uže v tem, da se predlog sprejme in voli deputacija, izraža mestni zbor ljubljanskega mesta svojo neupogljivo udanost do presvitlega cesarskega stola. Predlog se potem sprejme jednoglasno.

Dr. Suppan nasvetuje, naj obstoji deputacija iz župana kateri izvoli še druga dva uda, čemer zbor pritrdi.

Dr. Zarnik, poročaje o pismu deželnege odbora kranjskega, zaradi slavljenja 600letnice v prihodnjem letu, nasvetuje v imenu pravnega in personalnega odseka, naj se voli slavnostni odhór 7 udov. Predlog obvelja.

V odbor se volijo mestni odborniki: Grasselli, Fortuna, Potočnik, Bürger, dr. Suppan in A. vitez Gariboldi.

Volitve odborikov prostovoljnega gasilnega društva ljubljanskega se potrde.

Z deželnim odborom kranjskim sklene mestni odbor po nasvetu dr. Zarnika pogodbo, da vzame v najem spodnje prostore v redutnem poslopju na pet let za mestno deklinško šolo, proti temu, da plača vsako leto najemnine 650 gld.

Mesto mestnega živinozdravnika, izprazneno po prejšnji nemški večini tolikanj priljubljenem živinozdravniku Krafftu, ki je, kakor znano popihal jo kar po noči, podeli se po nasvetu dr. Zarnika mej najstimi kompetenti, gosp. Pavlu Skaletu, c. kl. živinozdravniku, do zdaj v Črnomlju, ki je vse izpite napravil z odliko — akoravno ga je mestni fizik dr. Kovač priporočal še le kot četrtega v vrsti.

V imenu stavbenega odseka poroča gosp. Potočnik o ustanovitvi osnovnih določil splošnim stavbarskim pogojem za mestne stavbe.

Po predlogu dr. Suppana, kateremu pritrdi g. Potočnik, izroči se načrt pravnemu odseku v poročanje, ko je tudi mestni župan v imenu magistrata izrazil željo, naj se to zgodi.

G. Potočnik poroča na dalje o grajenju nabrežnega zidú od Hradeckega mostú navzdol. Sklene se, da se ta zgradba s stroški 9396 gld. 55 kr. izvrši, potem, ko je sklenil mestni magistrat z dotičnimi hišnimi posestniki, ki so mejaši, (namreč gg. Krisper, Kolman in štajerska eskomptna banka), da ničesar ne zahtevajo za odškodnino, če se zida nabrežje, da se preišče od strani mestnega magistrata stavbeno stanje teh hiš, da dotični posestniki tudi podpišejo zapisnik in da pravni odsek določi končno stavbene pogoje za zidanje.

odpotoval iz Petrograda, ali namesto k očetu se je podal v Beč k nemškemu cesarju Karlu VI. ter se podal pod njegovo pokroviteljstvo, govoreč, da se želi rešiti pred silnim preganjanjem in smrtjo; ker ga je pa oče zasledoval, skrival se je s početka na Tirolskem v gradu Ehrenbergu, a kasneje je odšel v Napolj, v grad Sant-Elmo. Ali vsaka opreznost je bila zastoj: od Petra poslana dostojanstvenika Tolstoj in Rjumancev sta našla pribežališče Aleksejevo ter zahtevala od Karla VI., da jima izda careviča, grozeča se v protivnem slučaju z vojsko. Tedaj je cesar dovolil Tolstemu, da se je podal v Napolj ter lično razgovarjal z Aleksejem radi vrnitve. S početka se Aleksej na noben način nij hotel vrniti, potem je pa vendar sklenil vrniti se s Tolstojem v Rusijo, preplašen da bode prišel sam Peter v Italijo, pa tudi vsled obečanja, da mu bode oče vse odpustil, kar je tudi Karla VI. pripravilo, da je popustil. Početkom l. 1718 je prišel Aleksej v Moskvo, a odtukaj je bil prepeljan v Petrograd. Peter je zahteval od njega, da se odpove prestolju in

Potem sklene se seja zaradi pozne ure in se bode dnevni red nadaljeval v seji, katera bode prihodnji teden.

Domače stvari.

— („Znate slovenski?“) tako vprašal je presvitli cesar nekega župana na Goriškem, ki ga je nagovoril italijanski in kateremu se je videlo, da mu italijanščina dela preglavico. Na županov odgovor, da zna slovenski, veli mu cesar: Naj rajše govori v svojem materinem jeziku. In govor mej cesarjem in županom vršil se je v slovenščini. Presvitli cesar tedaj sam želi, da Slovenci govorijo, kakor jih je učila mati, a županu je stoprav cesarjev opomin razvezal nezavedni jezik! Ta mala epizoda ima velik pomen.

— (Prihodnja seja deželnege zbora kranjskega) bode, ker gre deputacija v Trst, stoprav v torek 19. t. m.

— (Deputacija dež. zbora kranjskega.) Od Najvišjega dvora prišlo je telegrafično naznanilo na deželno vlado, da presvitli cesar sprejme deželno deputacijo v nedeljo popoldne ob 2. uri. Druge deputacije pa se ne vzprejmó.

— (Klub deželnih narodnih poslancev) ima svojo sejo v ponedeljek 18. t. m. zvečer ob 6. uri, ne pa v nedeljo, kakor je bilo rečeno poprej.

— (Imenovanje.) Naš slavní slikar gosp. Ivan Franke imenovan je učiteljem na spodnji gimnaziji v Kranji.

— (Janko Pajk contra Janko Pajk.) Znano je, da je brošuro „Gregorčičevim kritikom“ založil gosp. Janko Pajk v Ljubljani, manj znano pa utegne biti, da je baš založnikovo ime gosp. Janka Pajka, c. kr. profesorja v Brnu spravilo iz duševnega ravnotežja. Misleč, da je on jedini, pravi in pravcati „Janko Pajk“, da nij nikogar več na tem širokem svetu, ki bi bil tudi nositelj tega slavnega imena, da se tedaj „ponemarnem imenuje njegovo ime“, začel je kot pravi junak, zagledavši brošuro, klicati policijo na pomoč. Napisal je tri strani dolgo vlogo, naj policija zasleduje in kaznuje onega, ki se je drznil zlorabiti njegovo ime. In policija storila je vestno svojo dolžnost. Pokliče najprej vodjo „Narodne Tiskarne“ v odgovor, kaj je z založnikom „Jankom Pajkom“, je-li to istinita oseba, ali le bitje, vzeto iz indijskega bajeslovja. Ko tiskarnični vodja pove, da so v Ljubljani trije Janki Pajki in da tudi založnik Janko Pajk eksistira in ima meso in kosti, kakor drugi grešni ljudje, moral je še gospod založnik Janko Pajk k policiji, kjer je izpovedal, da je on res založnik in prosil naj se vzame v zapisnik še opomba: da je l. 1876. baš pri profesorju Janku Pajku v Mariboru služboval, da ima tedaj čast, poznat biti gospodu profesorju Janku Pajku po osebi in po imenu. S to izpovedbo bilo je „policijsko preganjanje“ končano in dotični policijski uradnik je v svojej nevolji, da se policija po nepotrebnem nadleguje, dejal: „Wie kann ein Professor so!“

potem mu je odpustil, vendar pod uvetom, da odkrije vse okoliščine tega ter pove vse ljudi, ki so sodelovali in pomagali mu pri tem delu. Začela se je preiskava, odkrilo se je sovraštvo Aleksejevo proti očetovemu delovanju, proti ljudem, ki so obdajali Petra in proti njemu samemu; končno so bili obtoženi tudi ljudje, ki so podpihovali careviča v tem sovraštvu, svetovali mu, da naj se postrže ter kasneje lahko izstopi iz mništva; posebno pa se je trudil Kikin in njegovi privrženci. Odkrilo se je, da je mati Aleksejeva, nezadovoljna nuna Evdokija ali Helena le o tem mislila, kako bi mogla iznovič stopiti v svet s poprejšnjim dostojanstvom; da jo je v teh nadah utrjeval rostovski arhierej Dositej s svojimi lažnimi proročanstvi in prikaznanji; odkrilo se je tudi, da je občila Evdokija s sestro Petrovo, carevno Marto Aleksejevo in z generalom Gljebovim. Dositej, Gljebov, Kikin in nekoliko drugih udeleževalcev je bilo kaznenih s smrtjo; Evdokija je bila zaprta v Novej Ladogi, carevna Marta v Schlüsselsburgu. Sod, sestavljen od 124 višjih činovnikov,

— Ta dogodba je nov dokaz, da slepa strast nij pridna. Tedaj več mirne krvi, to obvaruje človeka nepotrebnih potov in — blamaže!

— (Cirkus Schmidt) priredi danes veliko predstavo na korist prostovoljne požarne brambor ljubljanskej.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Nabrežina 14. septembra. Cesar na kolodvoru slovesno sprejet, na povelje okrajnega glavarja nemško pozdravljen. Nj. Veličanstvo je vprašalo: „**Nijso li tu Slovenci?**“ Cesar se je slovensko poslovil. Občani razburjeni nad tem ukazom okrajnega glavarja.

Divača 14. septembra. Dohod cesarja ob 9. uri 41 minut. Na krasno olepšanem kolodvoru sprejet od starešinstva nakelske in rodiške županije, duhovščine, učiteljskega osobja in primerno mnogo naroda, burnimi živioklici, streljanjem in zvonjenjem. Na pozdrav župana nakelskega se najprijazneje zahvali za sprejem, poizvedovaje od predstavljenih o razmerah. Po 14 minutah v Istro, spremljan z navdušenimi živioklici.

Sežana 14. septembra. Cesar prišel ob 8. uri 40 minut. Slovesen sprejem na krasno okinčanem kolodvoru. Nagovor župana. Predstavljanje duhovščine, vseh oblastnih, občinskih deputacij, podružnice rudečega križa, kraškega veteranskega društva z godbo. Nj. Veličanstvo nagovorilo je prisrčno vse predstavljene. Inspiciranje in defiliranje bataljona 72. polka. Neštevilna množica, frenetična radost, Sežana vsa v kinču zastav.

Herpelje-Kozina 14. septembra. Cesar navdušeno sprejet od občin Podgrad, Materija, Jelšane, vpraša: „**Smo li Slovenci?**“ Dekoracije krasne, iznenaden o velikej množici.

Slovenji Gradec 14. septembra. V nedeljo 17. t. m. ima slovenjegradska katoliška politično društvo ob treh popoldne svoj občni zbor v Günterjevi dvorani. Baron Gödel bo poročal o svojem delovanju, dr. Gregorčec govoril o političnem položaji Avstrije sploh in Slovencev posebej. Odbor vabi ude in prijatelje k obilnemu obiskovanju.

London 14. septembra. Angleška vojska zavzela je 13. t. m. Zagazig in priplenila pet trainov z lokomotivi. Guverner predstavil se je, prebivalstvo krotko pokorno.

Aleksandrija 14. septembra. Zapovedujoči častnik v Kafr-el-Dewaru poslal je Šerif paši pismo, v katerem javlja, da se hoče udati.

Razne vesti.

* (Odvaženi možak) je knez Bismarck. V toplicah Kissingen je v posebnej sobi tehtnica, ki ima častno nalogo določevati težo železnega kancelarja. Pri tehtnici je tablica, na katero se vsakokrat zabeleži teža. Tem zabeležkom povzamemo: L. 1874 imel je Bismarck 207 funtov, 1875 za

je obsodil Alekseja na smrt, ali obsodba se nij izvršila, ker je nesrečni carevič umrl v svojej tamnici 26. junija. (O Alekseju je pisal temeljito razpravo Aleksander Brückner, kakor tudi o Petru samem).

Početkom l. 1712 se je Peter oženil z livonsko vjetnico Katarino Aleksjevo, ki mu je bila popolnoma privržena, spremljevala ga na njegovih pohodih ter umela popolnoma privaditi se njegovemu življenju, nazorom in navadam; končno je bila Katarina venčana s svojim soprogom. Ž njo je imel Peter dve hčeri: Ano in Elizabeto, dva sina Pavel in Peter pa sta umrla v mladosti. Meseca februarja l. 1721 je izdal Peter ukaz, v katerem se govori, da ima gosudar ruski pravo imenovati za svojega naslednika kogar on hoče, in v slučaju, ko bi se imenovani pokazal nesposobnim, odstraniti ga od prestolja. Teofan Prokopovič je napisal delo pod naslovom: „Pravda voli monaršej“, v katerem se je trudil dokazati razumnost te naredbe. Ali Peter je umrl nekoristivši se s tim svojim pravom, ker si nij imenoval naslednika.

12 funtov več, prihodnje leto zopet 11 funtov več in tako naprej do leta 1879. ko je bil Bismarck 247 funtov težak. Od tedaj pa „nazaj jemlje“ in lansko leto imel je samo še 232 funtov. Bode li s telesno pezo jednako pojemale tudi moralna teža Bismarckova?

* (Hands off!) Kratkočasna in prav ameri-
kanska dogodka čita se v zadnjem „Courier des Etats
Unis“, ki pripoveduje: Mej predvčerajšnje nevihte
pribežal je nenavadno košat mešan iz Hobokena v
jednega največjih hotelov vedrit. Predno gre v prvo
nadstropje, postavi svoj dežnik v veži v kot, da se
osuši, a bil je toliko previden, da je na dežnik z
buciko pripel košček papirja, na katerem bilo je za-
pisano: „Hands off!“ — Ta dežnik je lastnina moža,
čegar pest udari s pezo 250 funtov. V 15 minutah pride
nazaj. — Okrepčavi se z absintom v prvem nad-
stropji pride čez 15 minut lastnik dežniku res nazaj
a dežnika nij nikjer, na tleh pa je ležal njegov ko-
šček papirja, na katerem čita: „Dežnik vzel je človek,
ki zamore v jednej uri prehiteti 10 milj. Nepotrebno
je čakati nanj.“

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Srednje stanje barometrovo je bilo v
pretečenem tednu precej visoko in sploh za 3-34 mm. višje,
kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 738-64 mm.
in je bilo vse dni podnormalno. Z ozirom na srednji teden-
ski normale, je bilo stanje samo v petek in soboto nadnor-
malno, vse druge dni pa podnormalno. Najvišje srednje stan-
je, za 3-07 mm. nad normalom, je imela sobota; najnižje, za
1-67 mm. pod normalom, sredo; razloček mej maksimum in
minimum srednjega stanja je tedaj znašal 4-74 mm. Najvišje
v vsem tednu sploh, za 3-76 mm. nad normalom, je stal ba-
rometer v soboto zjutraj; najnižje, za 2-50 mm. pod norma-
lom, v sredo opoldne; razloček mej maksimum in minimum
sploh je tedaj znašal 6-26 mm. Največji razloček v stanji
jednega dne, za 3-32 mm., je imela nedelja; najmanjši, za
0-86 mm., četrtek.

Termometer: Srednja temperatura pretečenega tedna
je znašala + 17-0° C., to je za 1-4° C. nad normalom in je
bila samo v nedeljo podnormalna. Z ozirom na srednje stan-
je vsega tedna je bila temperatura v ponedeljek, torek,
sredo in petek nadnormalna, druge dni pa podnormalna.
Najvišje srednje stanje, za 1-6° C. nad normalom, je imel
vtorek; najnižje, za 2-3° C. pod normalom, nedelja; razlo-
ček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj
znašal 3-9° C. Najvišja v vsem tednu sploh, za 7-4° C. nad
normalom, je bila temperatura v ponedeljek opoldne; naj-
nižja, za 7-0° C. pod normalom, v nedeljo zjutraj; razloček
mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 14-4° C.
Največji razloček v stanji jednega dne, za 12-2° C., je imel
ponedeljek; najmanjši, za 4-0° C., četrtek in petek.

Vetrovi pretečenega tedna so bili precej slabotni in
tudi malo spremenljivi. Največkrat, namreč 11krat, je bilo
„brezvetrije“, 6krat „vzhod“, 2krat „jugovzhod“, po 1krat pa
„burja“ in „zahod“.

Nebo je bilo sploh zelo spremenljivo, 12krat „po-
polnem jasno“, 9krat pa „popolnem oblačno“.

Mokrina: Vreme pretečenega tedna je bilo precej
stanovitno; imel je samo dva deževna dneva, četrtek in petek,
s primeroma zelo malo, 12-60 mm., mokrine.

Dunajska borza

dné 14. septembra.

Papirna renta	76 gld. 80	kr.
Srebrna renta	77 „ 30	„
Zlata renta	95 „ 40	„
1860 državno posojilo	130 „ 75	„

Akcije narodne banke	825	—
Kreditne akcije	319	—
London	119	—
Srebro	—	—
Napol.	9	45
C. kr. cekini	5	64
Nemške marke	58	15
4% državne srečke iz l. 1854	120	25
Državne srečke iz l. 1864	170	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	40
Ogrska zlata renta 6%	119	25
„ 4%	88	20
„ papirna renta 5%	87	25
5% štajerske zemljiše. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	114	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	50
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	25
Kreditne srečke	100 gld. 174	75
Rudolfove srečke	10	21
Akcije anglo-avstr. banke	120	25
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	228	50

Št. 13.330.

(582-2)

Razglas.

V smislu tukajšnjih mestnih pravil so:

- račun mestne blagajnice za leto 1881. in
- računi sedmerih zakladov, ki jih mesto oskrbuje, za leto 1881.

od 10. do 24. septembra 1882

v magistratnej ekspeditnej pisarni razpoloženi, da
jih vsak mešan lahko pregleda in svoje opazke po
zapisniku izpove.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 5. septembra 1882.

Župan: Grasselli.

Učenec,

kateri je od poštenih slovenskih starišev in z dobrim vspe-
hom dovršil normalno, sprejme se takoj kot učenec v šta-
cuno mešanega blaga pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe
do 20. t. m.

Kasp. Kastelic,

trгоvec v Materiji na Primorskem.

(573-3)

Šolske knjige

(najnovejših izdaj)

za vsa čiharna učilišča,

šolske rekvizite

na veliko izbér prodaje v najnižjih cenah

J. Giontini,

v Ljubljani, Mestni trg št. 17.

(588-2)

V najem

se daje mlin na petero koles, stopa in brod čez Kulpo;
zraven okolo 20 oralo zemlje, vsa gospodarska poslopja
in pravico vinotoča — od 1. novembra l. l. na 3 do 12 let.

Vse to se tudi proda.
Natančneje se zvê pri oskrbnistvu graščine

Stari Rihnik v Metliki.

(584-1)

St. Klaič.

Fin med v satovji

dobiva se pri

(524-10)

Oroslavu Dolenci v Ljubljani.

Šolske knjige

ter vse druge

šolske potrebščine

ima v zalogi in jih priporoča p. n. roditeljem, učiteljem in
dijakom

H. NIČMAN,

v Ljubljani, Stari trg.

(592-2)

Išče se

soliden in zvéden krčmar,

da bi prevzel s prav dobrimi pogoji iznova otvorenje in
upravljenost krčmo pri Isaku Medakoviču, trgovcu v
Gospiču. — Natančneje se izve po prijaznosti pri g. Vaso
Petričiču v Ljubljani.

(572-2)

Šolske knjige

(593-2)

(najnovejša izdaja)

za ljudsko šolo in vadnico,

šolski rekviziti

v največji izbéri v najnižjo ceno se dobé pri

Matiji Gerber-ji,

Kongresni trg šte. 4.

Umetne

(574-4)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu
v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin.
Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin
s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Malinovec

prve vrste, iz najboljših štajerskih gorskih malin,
ki tudi preprizetno diši, 1 kilo 80 kr., 1/2 kilo
40 kr., razpošilja

lekarna „pri samorogu“,

v Ljubljani, Mestni trg št. 4. (498-11)

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokon-
čanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 stekle-
nica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživiljajoče in na-
pravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

! Najnovejše spričalo. !

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno
vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim
uspehom in priporočati ja morem vsakemu najtopleje.
Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem

(466-8) Anton Slama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v
zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna „pri samorogu“,

v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Tuji:
13. septembra.
Pri Slonu: Salomon z Dunaja. — Girardi iz Vi-
čence. — Kert z Dunaja. — Uhelyi iz Graeca. — Gold-
schmid z Dunaja. —
Pri Maliet: Eisl iz Graeca. — Reiner iz Zagreba.
— Fischer z Dunaja. — Soler iz Trsta. — Baderle, Ko-
leda z Dunaja. —
Pri avstrijskem cesarji: Kuralt iz Gorenje
vasi. — Sore iz Ljubljane.
Pri bavarskem dvoru: Turner iz Graeca. —
Hasenstein iz Trsta.

Tuberozno mleko.

Če se to mleko, sestavljeno iz vegetabilnih in ne-
škodljivih snovi, rabi vsak dan, koža postane mehka,
voljna in nežna, hepatični madeži, poletni izpuščaji,
vzrastki, nesnaga, nenaravna rdečica, vse to izgine;
koža se prebriro ne zgubani ter polagoma pridobiva
voljnost in zdravo barvo. V steklenicah po 1 gld.

Naročila izvršujejo se točno proti poštnemu povzetju
kupila.

(451-9)

